

*В. М. Андрієнко,
д. е. н., доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Р. В. Кобко,
аспірант, Національна академія внутрішніх справ*

СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ БЕЗПЕКИ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

*V. Andriienko,
Doctor of Science (Economics), assistant professor of management and economic security
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky
R. Kobko,
postgraduate, National Academy of Internal Affairs*

ESSENCE AND PLACE OF INSURANCE SERVICES MARKET SECURITY IN THE STATE ECONOMIC SECURITY

У статті розкрито сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави. Розглянуто деякі погляди на проблему регулювання окремих страхових послуг з боку держави. Виокремлено три моделі державного регулювання страхового ринку. Доведено, що розвиток страхового ринку визначається ефективністю застосування методів державного регулювання.

The article revealed the essence and place of insurance market security in economic security of the state. The separate points of view on the problem of individual insurance service regulation from the state side are examined. Three models of insurance market state regulation are distinguished. It is proved that the development of the insurance market determined by the efficiency of state regulation methods application.

Ключові слова: страхова компанія, страховий ринок, державне регулювання, фінансово-економічна безпека держави, трансформація економіки.

Key words: insurance company, the insurance market, government regulation, financial and economic security of the state, the economy transformation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Ефективне функціонування страхового ринку будь-якої країни є важливою складовою загального розвитку національної економіки. Саме страховий ринок через механізм надання відповідних фінансових послуг має можливість акумулювати тимчасово вільні кошти юридичних і фізичних осіб і тим самими формувати значні за обсягами фонди інвестиційних ресурсів і використовувати їх для фінансування реального сектору економіки. Тому національна економіка знаходиться під впливом дестабілізуючих чинників та загроз. Якщо раніше державне регулювання було частиною виключно національної економіки, то на сучасному етапі розвитку виникає необхідність у регулюванні розвитку страхового ринку з метою забезпечення економічної безпеки на глобальному рівні.

Усе це свідчить про необхідність розробки напрямів стабілізації функціонування страхового ринку. Особливої уваги заслуговують дослідження частини економічної безпеки розвитку страхового ринку, серед яких важливу роль відіграють питання визначення сутності та місця безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави.

АНАЛІЗ

ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз наукової та методичної літератури, у першу чергу публікацій таких авторів, як Хоріна Л., Гаманкової О., Осадця С., Козьменко О., Єрмошенко А., Єрмошенко М., Власенко О., Фурман В.М., Зачосова Н.В. та інших науковців, дозволяє стверджувати про значний внесок зазначених учених у дослідження теоретичних та методологічних аспектів розвитку страхового ринку України, однак питання визначення та систематизації факторів впливу на економічну безпеку розвитку страхового ринку залишаються не до кінця вивченими та потребують нових досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розкрити сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Страховий ринок є невід'ємною складовою фінансового ринку України. Успішний його розвиток зале-

жить від розширення переліку страхових послуг, підвищення їхньої конкурентоспроможності, удосконалення порядку оподаткування страхової діяльності, підвищення вимог до порядку створення діяльності страхових компаній, подальшої інтеграції країни у міжнародні структури, залучення страхового ринку до вирішення найважливіших питань економічного розвитку.

Світова фінансова криза негативно вплинула на рівень фінансово-економічної безпеки українського страхового ринку, значно знизивши кількість його переваг і потенційних можливостей. Так, наприклад, суттєво погіршилась загальна економічна ситуація, про що свідчать зниження темпів приросту ВВП, підвищення рівня інфляції, дестабілізація курсу національної валюти, зменшення доходів населення, зменшення кількості ефективно і прибутково працюючих підприємств.

Якщо говорити про сучасну грошово-кредитну політику, то вона суттєво позначається на безпеці функціонування страхового ринку, зокрема зростанням збитковості страховиків, скорочення чисельності договорів з класичного страхування, різким зниженням платоспроможності страхових компаній [1].

Відповідно до наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі України "Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України", економічна безпека — це такий стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави; фінансова безпека — це такий стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання.

Безпека страхового ринку — це такий рівень забезпечення страхових компаній фінансовими ресурсами, який дає їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування.

Тлумачення терміну "безпека страхового ринку" відповідно до наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі України є дещо вужчим за своєю суттю і включає фінансові аспекти здійснення страховими компаніями виплат відшкодувань відповідно до умов договорів, що підписані з юридичними та фізичними особами.

У більш широкому трактуванні включає процеси забезпечення економічної безпеки розвитку страхового ринку України з акцентом на складову фінансової безпеки. Фактори впливу на фінансово-економічну безпеку розвитку страхового ринку України можна систематизувати у групи (рис. 1).

Таким чином, до економічних факторів варто віднести:

- відсутність економічної стабільності, сталого зростання виробництва;
- неплатоспроможність населення та дефіцит фінансових ресурсів;
- низький платоспроможний попит на страхові послуги;
- збільшення кількості страховиків, що неадекватно темпам росту попиту на страхові послуги;
- відсутність цілеспрямованої державної політики у сфері страхування;
- невідповідність розвитку страхування високим вимогам ринкових умов господарювання;
- недостатньо диверсифікований страховий продуктивний портфель компаній у цілому, вузький асортимент страхових послуг, що можуть надаватися банкам зокрема; порівняно низький рівень технологічної оснащеності здійснення страхових операцій.

Крім того, варто звернути увагу і на власників страхових компаній найбільш зацікавлені у формуванні

Рис. 1 Фактори впливу на фінансово-економічну безпеку розвитку страхового ринку України

Джерело: [5].

ефективної системи їх економічної безпеки, а тому домінуюча роль у процесі управління економічною безпекою відводиться саме внутрішнім структурам страховика. Під управлінням економічною безпекою страхової компанії пропонуємо розуміти один із процесів менеджменту страхової компанії, що спрямований на досягнення високого рівня захисту її ресурсів від негативно впливу різного роду загроз шляхом реалізації широкого спектру управлінських рішень щодо використання наявних у страхової компанії фінансових можливостей та контролю ризиків, що їх супроводжують, задля гарантування інтересів компанії та її клієнтів під час надання страхових послуг [2].

До факторів, що і надалі впливають на погіршення рівня фінансово-економічної безпеки страхового ринку України, можна віднести: "падіння" фондового ринку; збільшення ризиків, пов'язаних з інвестуванням активів фінансових установ, та неповернення наданих позик; підвищення недовіри населення до фінансових установ, у тому числі з причин затягування або відмови виконання ними своїх зобов'язань за укладеними договорами; валютно-курсова нестабільність; відсутність взаємодії між банками та небанківськими фінансовими установами щодо забезпечення доступу останніх до коштів, розміщених на депозитних рахунках; збереження негативних інфляційних очікувань населення; подальша тінізація економіки; переоцінка вартості інвестиційних активів через валютний, кредитний та інші ризики, що може призвести до зменшення обсягів чистих активів фінансових установ і вплинути на здатність виконання ними своїх зобов'язань.

Процес управління економічною безпекою страхової компанії — це такі етапи, як:

- виявлення причин небезпеки;
- попередження негативного впливу різного роду загроз;
- припинення протиправних і злочинних дій, афер, шахрайства, розкрадань з метою економічного підриву діяльності страхової компанії з боку зовнішніх сил; виявлення кримінальних структур, конкурентів, шахраїв, несумлінних партнерів і внутрішніх загроз;
- припинення розкрадань, скоєних персоналом компанії; знаходження інформатора супротивника (вербування співробітника);
- звільнення від недобросовісних співробітників [3].

Служба економічної безпеки страхової компанії повинна розробляти і проводити заходи щодо забезпечення захисту відомостей, що становлять комерційну таємницю. У рамках управління економічною безпекою страховика повинно бути належним чином органі-

Таблиця 1. Коротка характеристика моделі моделей державного регулювання страхового ринку

№	Назва моделі	Країна	Коротка характеристика
1	Континентальна	Німеччина, Швеція, Японія	заснована на жорсткій законодавчій регламентації і деталізації діяльності учасників страхового ринку
2	Ліберальна	США	створюються різні умови, в яких функціонують страхові компанії.
		Великобританія	характерна єдина система регулювання, страхові організації при цьому дотримуються загальних правил, норм і нормативів.
3	Змішана	Франція	характерним є регламентація діяльності страхових організацій, яка поєднана з гнучкими підходами, які дають можливість забезпечити достатній рівень конкуренції на страховому ринку.

Джерело: складено автором на основі [10].

зовано захист комерційних секретів компанії, створено режим комерційної таємниці, налагоджено технічний захист інформації, а також розроблено алгоритм на випадок протидії недобросовісній конкуренції та промислового шпигунству. До завдань щодо забезпечення інформаційної безпеки страхової компанії також входять організація захисту персональних даних в страховій компанії, контроль за дотриманням організаційних, правових та технічних вимог з обробки персональних даних, розробка алгоритмів і покрокових дій щодо виконання вимог законодавства, а також налагодження взаємодії з органами державного нагляду та регуляторами.

Одним з джерел виток економічної інформації є співробітники страхової компанії. Служба безпеки (економічної безпеки) при прийомі фахівця на роботу повинна проводити його перевірку і давати санкцію відділу кадрів на прийом або відмову у прийомі на роботу розглянутого претендента.

При настанні страхового випадку, а в деяких випадках і при прийомі об'єкта на страхування, служба економічної безпеки повинна проводити певну розшукову роботу з пошуку і розкриття факту втрати застрахованого майна або при укладанні договору страхування при необхідності здійснювати перевірку благонадійності й порядності клієнта з метою запобігання шахрайству (фахівці повинні вміти розрізняти поведінкові ознаки недобросовісних страхувальників), а також знати процедури взаємин з правоохоронними органами в ході розслідувань випадків шахрайства та інших загроз, що можуть чинити негативний вплив на економічні показники страхової компанії [4].

Тому варто звернути увагу на три моделі державного регулювання, які існують у страховому секторі (табл. 1).

На нашу думку, саме змішаної моделі державного регулювання страхового ринку варто дотримуватись Україні, оскільки це буде сприяти підвищенню рівня конкуренції на страховому ринку та сприятиме захисту страхових інтересів страховиків з боку держави.

Таким чином, суттєво оптимізувати процес управління економічною безпекою страхової компанії може наявність у її структурі відділу внутрішнього контролю. Можна рекомендувати побудову системи внутрішнього контролю сучасного страховика за моделлю Косо, компонентами якої є контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні процедури, моніторинг ризиків, інформація/ комунікація, тобто процедури, які можуть стати в нагоді у процесі менеджменту економічної безпеки компанії.

Ефективне функціонування системи внутрішніх перевірок (внутрішніх розслідувань) та фінансових розслідувань дозволить вивести управління економічною безпекою страхової компанії на новий рівень ефективності. Та для цього фахівці з економічної безпеки повинні володіти методами проведення судово-бухгалтерської експертизи (технологія форензик), вміти забезпечити достовірність звітності компанії. Комплаєнс у страховому бізнесі також може стати одним із інструментів управління економічною безпекою.

Розвиток страхового ринку визначається ефективністю застосовуваних державою методів його регулювання [5].

На думку Фурмана В.М., модель державного регулювання страхового ринку України можна розмістити між континентальною та змішаною, про що свідчить неодноразова зміна центрального органу у справах нагляду за страховою діяльністю, вимоги отримання ліцензії на кожний вид страхування, чіткі вимоги до визначення платоспроможності страховиків, захист інтересів страхових компаній державою, умови вільної конкуренції під час здійснення страхової діяльності в сучасних умовах.

Інструменти реалізації концептуальних підходів до розвитку вітчизняного страхового ринку можуть бути організаційними, економічними, методичними. Перші спрямовані на вдосконалення організаційної структури страхового ринку, спроможної забезпечити розвиток суб'єктів страхування, сприяти налагодженню взаємодії страхового бізнесу, держави та суспільства й створенню умов для активізації участі страхового ринку України в структурній трансформації економіки та інтеграції у світовий простір.

Друга група інструментів впливає на економічні інтереси суб'єктів страхового ринку. Економічні методи включають до свого складу податки, пільги, субсидії, ціни (страхові тарифи), процентні ставки, валютний курс, заробітну плату. До методичних інструментів автори віднесли систему показників, яка характеризує кількісні та якісні параметри розвитку страхового ринку. Все це має позитивний вплив на економічну стабільність суспільства, соціальну захищеність громадян, зниження соціальної напруги та активізує процес інвестування коштів у структурну трансформацію економіки України, що сприятиме її ефективному розвитку в цілому.

Також заслуговує на увагу погляд Бабець І.Г. та Матвійчук Л.О., які говорять про методи оцінки рівня та тенденції розвитку страхового ринку, вибір яких залежить від конкретних завдань дослідження (табл. 2).

Таким чином, науковці пропонують виділити три групи методів оцінки рівня розвитку страхового ринку: аналітичні методи, методи соціології, методи економіко-математичного моделювання (табл. 3).

Важливою умовою ефективного державного регулювання страхової діяльності в країні є наявність відповідної інфраструктури страхового ринку. Вона повинна містити в собі: систему перестрахування, страхові пули й інші об'єднання страховиків, страхових посередників, аварійних комісарів, аудиторів, актуаріїв, інформаційно-аналітичні центри, рейтингові агентства, організації по підготовці й перепідготовці кадрів. Процес державного регулювання страхової діяльності в цій частині повинна полягати в організації й регламентуванні діяльності даних структур [6].

Крім цього, варто відмітити, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових України, виступила з ініціативою поширення практики проведення валютних аукціонів для забез-

печення потреб страхувальників — фізичних осіб в іноземній валюті по договорах страхування життя, в яких страхові зобов'язання сторін визначені у вільноконвертованій валюті, із забезпеченням використання придбаної іноземної валюти за цільовим призначенням.

Діяльність страховика по обслуговуванню споживачів страхових послуг передбачає певний механізм дій, що включає в себе певні етапи (рис. 2).

Всі етапи відображають певні стадії реалізації договору страхування, багато з яких передбачають участь спеціалістів різних галузей, а також тих, яких у страховика не має з певних причин. Таким чином, інфраструктура страхового ринку передбачає певну систему відносин та взаємодію між професійними учасниками страхового ринку та спеціалістів інших видів діяльності та структуру цих видів діяльності, що буде сприяти ефективному функціонуванню страховика та якісному наданню страхових та перестрахових послуг [7].

Напрямом підвищення рівня безпеки страхового ринку можна вважати неприпустимість у діяльності страховиків порушень вимог законодавства про фінансові послуги, зокрема:

- недотримання страховиками вимог, встановлених законодавством щодо платоспроможності;
- укладання договорів страхування не у відповідності до правил страхування; обмеження та/або порушення прав страхувальників, визначених законодавством та/або договором страхування;
- безпідставної відмови у здійсненні страхової виплати або сплати страхового відшкодування;
- невиконання обов'язку здійснити страхову виплату або виплату страхового відшкодування в належному обсязі та у передбачений договором страхування термін; невиконання страховиками інших зобов'язань у порядку, терміни відповідно до укладеного договору страхування; використання правил страхування, які не відповідають вимогам законодавства;
- поширення страховими компаніями в будь-якій формі реклами та іншої інформації, що містить неправдиві відомості про їх діяльність;
- обмеження та/або порушення права страхувальників і потенційних споживачів страхових послуг на доступ до інформації щодо діяльності страхової компанії, в тому числі щодо відомостей про фінансові показники та економічний стан страховика, які підлягають обов'язковому оприлюдненню, переліку керівників страховика та його відокремлених підрозділів,

Таблиця 2. Методи ефективного розвитку вітчизняного страхового ринку

Методи	
1. Економічні	розроблення та вдосконалення методів залучення внутрішніх джерел інвестування в Україні та регіонах.
2. Правові	удосконалення законодавчої бази у сфері страхового бізнесу та формування державної економічної політики щодо залучення фінансових ресурсів страховиків в інвестиційний процес.
3. Організаційні	формування системи методів контролю за цільовим використанням інвестиційних ресурсів страхових компаній.
4. Інформаційні	формування інформаційної бази діяльності страхових компаній та акумуляції їх фінансових ресурсів.

Джерело: [3].

Таблиця 3. Групи методів оцінки рівня розвитку страхового ринку

Метод	Характеристика
Соціології	використовують засоби оцінки рівня розвитку регіонального страхового ринку, основою яких є узагальнення інформації та оцінок, що надані респондентами.
Економічно-математичної моделі	використовуються для прогнозування оцінних показників-індикаторів та визначення тенденцій розвитку страхового ринку.
Аналітичний	належить більшості традиційних методів регіонального і відтворювального аналізу.

Джерело: складено автором на основі [11].

переліку страхових продуктів, що пропонуються страховикам, цін/тарифів страхових послуг, іншої інформації, право на отримання якої закріплене в законах України [8].

Безперечно вагомим у діяльності органів державного регулювання та нагляду з позиції забезпечення відповідного рівня фінансово-економічної безпеки є вжиття заходів, що мають на меті та є дієвими у сфері підвищення конкурентоспроможності як окремих страхових компаній, так і страхового ринку України в цілому. Основними напрямками підвищення конкурентоспроможності українських страхових компаній мають бути:

- розробка нових страхових продуктів і послуг;
- поліпшення корпоративного управління; створення нових каналів збуту страхових послуг; зростання капіталізації;
- впровадження аутсорсингу;
- підвищення якості менеджменту;
- розвиток страхового "ритейлу";
- розвиток страхування життя; впровадження інформаційних технологій.

Оскільки існуючий рівень державного регулювання страхового сектору економіки України поки що не можна назвати ефективним, тому вважаємо за потрібним навести пропозиції щодо удосконалення методики державного регулювання страхового ринку. Система державного регулювання поточної діяльності страховиків спрямоване, в першу чергу, на забезпечення їх фінансової стійкості (рис. 3).

Таким чином, доцільність застосування заходів підвищення рівня фінансово-економічної безпеки як на загальнодержавному рівні за рахунок впровадження

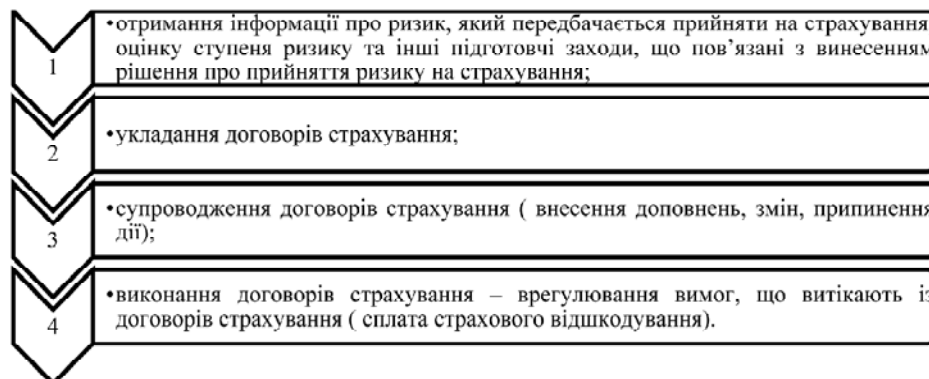

Рис. 2. Етапи діяльності страховика по обслуговуванню споживачів споживчих послуг

Джерело: складено автором на основі [2].

необхідних механізмів, так і застосування системи показників з визначеними параметрами для моніторингу результатів діяльності страховиків.

ВИСНОВКИ

Таким чином, незважаючи на наявність негативних факторів впливу на фінансово-економічну безпеку розвитку страхового ринку він залишається перспективним для подальшого функціонування. Виходячи з цього, можна зробити висновок про доцільність застосування заходів підвищення рівня економічної безпеки як на загальнодержавному рівні за рахунок впровадження необхідних механізмів, так і застосування системи показників з визначеними параметрами для моніторингу результатів діяльності страховиків.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо стверджувати, що ефективний процес державного регулювання страхової діяльності суттєво покращить якість наданих страхових послуг клієнтам, активізує процес інвестування коштів в економіку України, а також сприятиме її ефективному розвитку в цілому.

Література:

1. Гаманкова О.О. Страховий ринок України в глобальному страховому просторі / О.О. Гаманкова // Страхова справа — 2012. — № 2 (46). — С. 8—12.
2. Ермошенко М.М. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємництво: наукова монографія / М.М. Ермошенко, К.С. Гарячева. — К.: ВНЗ "Національна академія управління", 2010. — 248 с.
3. Ермошенко А.М. Управління ризиками взаємодії страхових компаній з банками / А.М. Ермошенко // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 6 (120). — С. 191—200.
4. Козьменко О.В. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку перестраховування в Україні / О.В. Козьменко, А.О. Бойко // Фінанси України. — 2011. — № 6. — С. 24—33.
5. Дубина М.В. Фактори впливу на розвиток регіональної системи небанківських фінансово-кредитних посередників / М.В. Дубина // Фінанси України: Матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф., 19—20 трав. 2010 р.: В 7 т. — Д.: Біла К.О., 2010. — Т. 3. — 101 с.
6. Яворська Т.В. Розроблення державної системи економічної безпеки страхових підприємств: дис. канд. екон. наук в Україні / Т.В. Яворська // Бізнес Інформ. — 2013. — № 3. — С. 30—35.
7. Нечипорук Л.В. Напрями забезпечення страхового ринку України / Л.В. Нечипорук // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Економічна теорія та право. — 2011. — № 1 (4): зб. наук. пр. / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. — Х.: Право, 2011. — С. 65—76.
8. Ермошенко А.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки страхових організацій: дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Київський національний торговельно-економічний унт. — К., 2006. — 203 с.
9. Матвійчук Л.О. Концептуальні аспекти фінансової безпеки страхових компаній / Л.О. Матвійчук // Вісник Одеського національного університету. Економіка. — 2013. — Т. 18, Вип. 2 (1). — С. 30—32.
10. Фурман В.М., Зачосова Н.В. Особливості управління економічною безпекою сучасних страхових компаній як одного із видів фінансових установ / В.М. Фурман, Н.В. Зачосова // Агросвіт — 2015. — № 15. — С. 20—25.

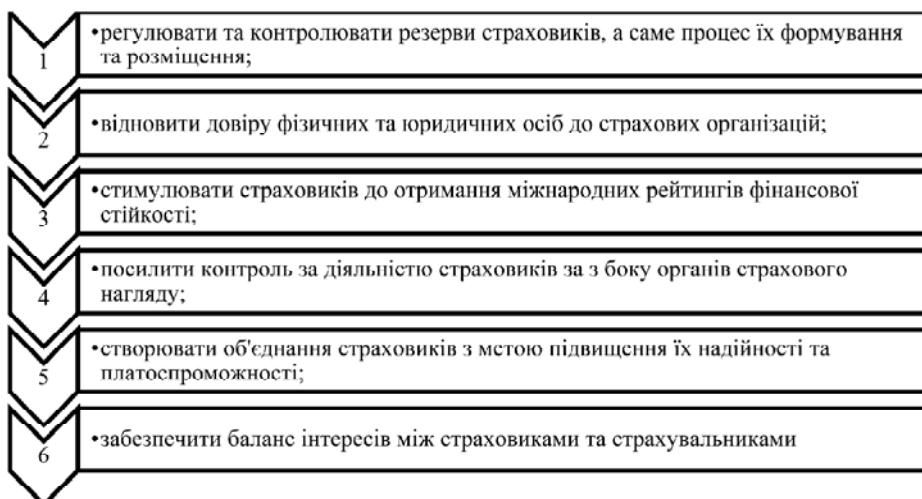

Рис. 3. Необхідні заходи для створення ефективного механізму захисту страхової справи з боку держави та адміністративних органів України

Джерело: складено автором на основі [9].

11. Бабець І.Г. Інтегральна оцінка безпеки страхового ринку України / І.Г. Бабець, О.Й. Жабинець // Бізнес Інформ. — 2015. — № 2. — С. 223—228.

References:

1. Hamankova, O.O. (2012), "Insurance Market of Ukraine in the global space insurance", *Strakhova sprava*, vol. 2 (46), pp. 8—12.
2. Yermoshenko, M.M. and Hariacheva, K.S. (2010), *Finansova skladova ekonomichnoi bezpeky: derzhava i pidpriemnytstvo [The financial component of economic security: government and enterprise]*, VNZ Natsional'na akademiia upravlinnia, Kyiv, Ukraine.
3. Yermoshenko, A.M. (2011), "Risk management in the interaction insurance companies and banks", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 6 (120), pp. 191—200.
4. Koz'menko, O.V. and Bojko, A.O. (2011), "Current status and perspectives of development reinsurance market in Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 6, pp. 24—33.
5. Dubyna, M.V. (2010), "Factors influencing the development of a regional system of non-bank financial and credit intermediaries", *Finansy Ukrainy: Materialy XIV Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii [Finance Ukraine: Materials XIV International scientific and practical conference]*, Donetsk, Ukraine, 19—20 may 2010, vol. 3.
6. Yavors'ka, T.V. (2013), "Development of the state system of economic security of insurance business in Ukraine", *Biznes Inform*, vol. 3, pp. 30—35.
7. Nechiporuk, L.V. (2011), "Areas of securing Ukraine's insurance market", *Visnyk Natsional'noi iurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Ekonomichna teoriia ta pravo*, vol. 1 (4), pp. 65—76.
8. Yermoshenko, A.M. (2006), "Mechanism to ensure the financial security of insurance organizations", Abstract of Ph.D. dissertation, *Economy, Kyivs'kyj natsional'nyj torhovel'no-ekonomichnyj unt*, Kyiv, Ukraine.
9. Matvijchuk, L.O. (2013), "Conceptual aspects of financial security of insurance companies", *Visnyk Odes's'koho natsional'noho universytetu. Ekonomika*, vol. 18, no. 2 (1), pp. 30—32.
10. Furman, V.M. and Zachosova, N.V. (2015), "Features of management of economic security modern insurance companies as one of the types of financial institutions", *Ahrosvit*, vol. 15, pp. 20—25.
11. Babets', I.H. and Zhabynets', O.J. (2015), "The integral safety assessment of the insurance market of Ukraine", *Biznes Inform*, vol. 2, pp. 223—228.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2017 р.